

NOTA DE FUNDAMENTARE

la proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (consolidarea cadrului național privind combaterea falsificării monedei)

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ

Proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (*consolidarea cadrului național privind combaterea falsificării monedei*) a fost elaborat de către Ministerul Justiției.

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ

2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ

Proiectul a fost elaborat în temeiul angajamentelor asumate de Republica Moldova în calitate de stat candidat pentru aderare la Uniunea Europeană (*în continuare – UE*) privind transpunerea legislației europene relevante. Astfel, proiectul de lege va asigura realizarea:

➤ acțiunii nr. 7.2. din Capitolul X „Cooperare Juridică în Materie Penală” al Foii de parcurs privind „Statul de drept”, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 275/2025;

➤ acțiunii nr. 125 din Capitolul 24 „Justiție, Libertate și Securitate” al Programul național de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană pentru anii 2025–2029 aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 306/2025.

Scopul proiectului rezidă în transpunerea următoarelor acte juridice ale Uniunii Europene în legislația națională:

➤ Directivei 2014/62/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 15 mai 2014 privind protecția prin măsuri de drept penal a monedei euro și a altor monede împotriva falsificării și de înlocuire a Deciziei-cadru 2000/383/JAI a Consiliului, și a Deciziei Consiliului din 06 decembrie 2001 privind protecția monedei euro împotriva falsificării (2001/887/JAI);

➤ Decizia Consiliului din 6 decembrie 2001 privind protecția monedei euro împotriva falsificării.

De asemenea, prin Legea 307/2024 Republica Moldova a aderat la Convenția Internațională privind stoparea falsificării de monedă¹, semnată la Geneva la 20 aprilie 1929.

Convenția, împreună cu Protocolul adițional stabilește cadrul juridic internațional pentru prevenirea, investigarea și sancționarea eficientă a infracțiunilor de falsificare a monedei. Prevederile Convenției de la Geneva au stat, în mare parte, la baza dezvoltării cadrului normativ al Uniunii Europene în acest domeniu. Astfel, Directiva 2014/62/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 15 mai 2014 privind protecția prin măsuri de drept penal a monedei euro și a altor monede

¹ https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=146480&lang=ro

împotriva falsificării și de înlocuire a Deciziei-cadru 2000/383/JAI a Consiliului, și a Deciziei Consiliului din 06 decembrie 2001 privind protecția monedei euro împotriva falsificării (în continuare Directiva 2014/62/UE), completează dispozițiile Convenției și facilitează aplicarea acestora la nivelul statelor membre.

În acest context, pentru asigurarea coerenței cadrului normativ național cu standardele internaționale și europene, se impune alinierea legislației penale a Republicii Moldova la prevederile Convenției de la Geneva și ale actelor Uniunii Europene, inclusiv prin incriminarea aceluiași fapte și stabilirea unor mecanisme eficiente de combatere a falsificării de monedă.

2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative

Proiectul de lege este elaborat în scopul consolidării cadrului normativ penal privind protecția circulației monetare și a încrederii publice în moneda națională și în alte mijloace legale de plată, inclusiv moneda Euro.

Fenomenul falsificării semnelor bănești și al utilizării ilegale a echipamentelor și tehnologiilor de producere a acestora prezintă un grad sporit de pericol social, afectând stabilitatea sistemului financiar și securitatea economică a statului.

În contextul dezvoltării tehnologiilor digitale și a accesului la echipamente performante de imprimare și reproducere, riscul fabricării de semne bănești false sau al utilizării frauduloase a elementelor de securitate a crescut considerabil. Cadrul normativ existent necesită clarificări conceptuale și ajustări pentru a răspunde noilor forme de criminalitate.

Legea penală în vigoare nu reglementează toate formele de manifestare a ilicitului pasibil să prejudicieze moneda ca mijloc legal de plată. În această privință, există o neconcordanță între prevederile legale naționale și cele înscrise în textul unor instrumente juridice internaționale (*i.e.* Convenția de la Geneva, Directiva 2014/62/UE). Actualmente, în acord cu legislația penală a Republicii Moldova, unele fapte sunt tratate ca pregătire la infracțiune, ceea ce, în mod nejustificat, subvaluează gradul de pericol social al celor comise. În rezultat, legea penală devine mai puțin eficace și disuasivă. De exemplu, actualmente, procurarea, transportarea, importul, transportul de semne bănești false în scopul punerii în circulație este apreciată drept pregătire la infracțiunea prevăzută la art. 236 din Codul penal. În același timp, atât Convenția de la Geneva, cât și Directiva 2014/62/UE prevăd expres aceste fapte în textul normei de incriminare ca și forme de exprimare a elementului material (faptei prejudiciabile), ci nu ca forme ale pregătirii unei infracțiuni.

Similar, păstrarea, procurarea, producerea de echipamente și materiale în scopul fabricării semnelor bănești false nu este prevăzută în legea penală ca și infracțiune tipică. Săvârșirea unor asemenea fapte, la moment, sunt apreciate ca și pregătire la infracțiunea prevăzută la art. 236 din Codul penal, dar nu ca și infracțiune consumată. Convenția de la Geneva, dar și standardul european cere ca asemenea fapte să fie

incriminate în cadrul unei norme aparte, ca și infracțiune tipică distinctă, dar nu ca pregătire la fabricarea semnelor bănești false.

În același timp, legea penală moldavă nu asigură o protecție eficientă a tuturor tipurilor de semne bănești. De exemplu, scapă de sub incidența legii penale fapta de fabricare sau punere în circulație a unor semne bănești care, deși sunt destinate a fi puse în circulație ca mijloc legal de plată, nu au fost încă puse în circulație oficială. Această categorie a semnelor bănești însă, potrivit standardului european, se bucură de protecție.

De asemenea, lipsesc norme în Codul penal care să prevadă răspunderea pentru fabricarea sau punerea în circulație a semnelor bănești autentice însă cu încălcarea regimului de emiter.

Prin urmare, proiectul de lege vizează atât înlăturarea unor viduri legislative, cât și consolidarea răspunderii penale pentru fapte ce atentează asupra încrederii în autenticitatea semnelor bănești.

De asemenea, standardele europene (Directiva 2014/62/UE și Decizia Consiliului 2001/887/JAI) impun instituirea unor reguli privind expertizarea (examinarea) tehnică a bancnotelor și a monedelor suspecte a fi false de către un centru național de analiză (în cazul bancnotelor) și de către un centru național de analiză a monedelor (în cazul monedelor), în scopul analizei, identificării și detectării falsurilor, inclusiv reguli de transmitere a rezultatelor analizelor către Europol. Prevederile Codului de procedură penală nu stabilesc reguli clare în acest sens, motiv pentru care se impune reglementarea corespunzătoare a acestor aspecte în legislația procesual penală.

În acest context, proiectul de lege are drept scop armonizarea cadrului normativ național cu standardele europene și internaționale, eliminarea lacunelor legislative și consolidarea mecanismelor de prevenire și combatere a infracțiunilor ce aduc atingere circulației monetare. În acest sens, proiectul propune extinderea sferei de incriminare a faptelor relevante, reglementarea distinctă a unor infracțiuni conexe, precum și instituirea unor norme procedurale clare privind expertizarea și cooperarea instituțională, inclusiv la nivel internațional.

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Obiectivul general al proiectului constă în consolidarea spațiului de libertate, securitate și justiție, în conformitate cu cele mai înalte standarde ale UE aferente Capitolului 24 din Programul Național de Aderare al Republicii Moldova la UE pentru perioada 2025-2029.

În acest sens, proiectul vizează următoarele finalități:

- alinierea cadrului normativ național în materie penală la standardele internaționale în domeniul combaterii falsificării de monede (Directiva 2014/62/UE, Decizia Consiliului 2001/887/JAI, Convenția de la Geneva);
- asigurarea unei protecții mai eficiente a semnelor bănești împotriva falsificării precum și în cazul fabricării sau punerii în circulație a semnelor bănești cu încălcarea

regimului de emitere, inclusiv împotriva unor acțiuni conexe falsificării;

- descurajarea activităților organizate de falsificare prin sancțiuni proporționale gravității faptelor;
- eliminarea unor lacune legislative, astfel încât făptuitorii să nu evite tragerea la răspundere penală;
- asigurarea unei cooperări eficiente între organele competente ale Republicii Moldova cu Europol sau alte autorități internaționale competente pentru prevenirea și combaterea falsificării de monedă prin schimb de informații, analiză tehnică și coordonarea investigațiilor.

În continuarea celor expuse, vor fi prezentate în mod detaliat modificările propuse în proiect:

Modificările propuse la Codul penal

(transpunerea Directivei 2014/62/ UE)

I. Reglementarea noțiunii de „semne bănești”

Codul penal este completat cu o noțiune nouă. Mai exact, se propune introducerea în Capitolul Părții Generale a Codului penal destinat definirii unor termeni, a unui nou articol – 132⁶ – care să cuprindă definiția noțiunii „semnelor bănești”, în înțelesul atât al normelor de la art. 236 din Codul penal, cât și al celor de la art.236¹ și 236² propuse a fi introduse în legea penală.

Primo – definiția semnelor bănești reflectă nu doar ipoteza semnelor bănești aflate în circulație oficială, ci și a celor care, deși sunt destinate a fi puse în circulație ca mijloc legal de plată, dar nu au fost încă puse în circulație oficială. Cea din urmă categorie este desprinsă din textul art.3 alin.(3) al Directivei 2014/62/UE în acord cu care:

„Statele membre iau măsurile necesare pentru a se asigura că faptele menționate la alineatele (1) și (2) sunt incriminate și în ceea ce privește bancnotele sau monedele care încă nu au fost emise, dar sunt destinate circulației ca mijloc legal de plată”.

În recitalul 12 al Directivei 2014/62/UE se arată: „Bancnotele și monedele pe care BCE sau băncile centrale naționale și monetăriile nu le-au emis încă oficial ar trebui să intre de asemenea sub protecția prezentei directive. De exemplu, monedele euro a căror față națională este nouă sau seriile noi de bancnote euro ar trebui să fie protejate înainte de a fi puse oficial în circulație”.

Și în legislația statelor europene, pe post de obiect material al infracțiunii pot apărea nu doar semnele bănești aflate în circulație, ci și cele care încă nu au fost puse în circulație, dar care sunt destinate a fi puse în circulație ca mijloc legal de plată. De exemplu, norma de la art.310 alin.(1) din Codul penal al României² prevede răspunderea pentru „falsificarea de monedă cu valoare circulatorie”, în timp ce norma de la alin.(2) din același articol stabilește răspunderea pentru „falsificarea unei monede, emise (aprobat) de către autoritățile competente, înainte de punerea oficială

² Codul penal al României. <https://lege5.ro/Gratuit/gezdmnrzgi/infractiuni-de-fals-codul-penal?dp=gqytsojvguzdk>

în circulație a acesteia”. De asemenea, potrivit art.170 din Codul penal al Belgiei,³ „Articolele 160, 161, 162, 163, 168 și 169 se aplică în egală măsură monedelor care au fost deja emise și puse în circulație ca mijloc legal de plată, **precum și monedelor care, deși sunt destinate a fi puse în circulație ca mijloc legal de plată, nu au fost încă emise**”.

La fel, conform secțiunii 213 din Codul penal al Lituaniei,⁴ este pasibilă de pedeapsă penală pentru producerea, deținerea sau vânzarea de bani sau valori mobiliare false „Persoana care a produs bani sau valori mobiliare false, aflate în circulație în Lituania sau în alt stat **sau aprobate oficial, dar care nu sunt încă puse în circulație** [...]”. În acord cu §333/1 alin.(1) din Codul penal al Estoniei,⁵ se pedepsește penal fapta persoanei exprimate în „falsificarea de bani cu intenția de utilizare”, iar potrivit alin.(3) din același articol „Prezentul articol se aplică indiferent dacă obiectul falsificării este reprezentat de banii puși în circulație **sau care nu sunt încă în circulație, dacă aceștia sunt destinați circulației și reprezintă o monedă utilizată ca mijloc legal de plată**”. Norme similare se regăsesc la art.453 din Codul penal al Italiei⁶ și la alin.(5) secțiunea 389 din Codul penal al Ungariei.⁷

Secundo – definiția din proiect are rolul de a clarifica conținutul normei de incriminare, or, actualmente, dispoziția normei de la alin.(1) art.236 din Codul penal cuprinde o reglementare prea desfășurată (descriptivă) a obiectului material al infracțiunii. Plus la aceasta, pe lângă categoriile existente ale obiectului material, este propusă reglementarea unei categorii noi, *i.e.* a semnelor bănești care, deși sunt destinate a fi puse în circulație ca mijloc legal de plată, nu au fost încă puse în circulație oficială. Aceasta ar determina o încărcare nejustificată și mai mare a textului de lege, motiv pentru care s-a optat pentru a defini semnele bănești în cadrul unei norme definitorii, prin redarea tuturor categoriilor de semne bănești ce ar putea evolua pe post de obiect material al infracțiunii prevăzute la art.236 din Codul penal, dar și al noilor infracțiuni propuse a fi reglementate de Codul penal.

Tertio – o definiție similară regăsim în textul Directivei 2014/62/UE. Totuși, în textul Directivei este definită noțiunea „monedă”, dar nu „semne bănești”. În principiu, cele două noțiuni au același înțeles. În proiectul de lege s-a optat pentru definirea noțiunii „semne bănești”, aceasta deoarece atât legea penală moldavă, cât și alte acte normative de referință pentru legea penală în această materie, folosesc noțiunea „semne bănești”. Folosirea și definirea noțiunii „semne bănești” în cuprinsul legii penale, în detrimentul noțiunii „monedă” este dictată de necesitatea asigurării unei terminologii uniforme în procesul de creație legislativă. Mai mult ca atât, deși sunt noțiuni diferite, conceptual, cele două noțiuni au același înțeles. Relevant e, așa

³ Code pénal belge. https://www.ejustice.just.fgov.be/cgi_loi/article.pl?language=fr&sum_date=&pd_search=1867-06-09&numac_search=1867060850&page=1&lg_txt=F&caller=list&1867060850=6&trier=promulgation&view_numac=2022b30600fx1804032130fr&dt=CODE+PENAL&fr=f&choix1=ET

⁴ Criminal code of the Republic of Lithuania. <https://natlex.ilo.org/dyn/natlex2/natlex2/files/download/71900/LTU-71900.pdf>

⁵ Criminal code of the Republic of Estonia. <https://www.riigiteataja.ee/en/eli/521082014001/consolide>

⁶ Codice penale Italiano. https://www.gazzettaufficiale.it/dettaglio/codici/codicePenale/453_1_1

⁷ Criminal code of Hungary. https://thb.kormany.hu/download/a/46/11000/Btk_EN.pdf

cum se desprinde din definiția „monedei”, folosită în textul Directivei, (i) categoriile monedelor, *i.e.* bancnotele și monedele ca semne bănești metalice, și (ii) particularitatea potrivit căreia, monedele sunt autorizate legal, *i.e.* sunt puse în circulație de un organ autorizat. Ambele trăsături sunt redată în definiția semnelor bănești propusă a fi reglementată la art.132⁶din Codul penal.

II. Extinderea incriminării prevăzute la art. 236 din Codul penal în conformitate cu standardele internaționale

La moment, art.236 din Codul penal prevede răspunderea doar pentru două acțiuni prejudiciabile: a) fabricarea semnelor bănești false a valorilor mobiliare de stat sau a altor titluri de valoare false, și b) punerea în circulație a obiectelor respective. În același timp, atât Convenția de la Geneva, cât și Directiva 2014/62/UE apreciază drept ilicit penal și următoarele fapte: introducerea în țară, primirea sau obținerea monedei falsificate în vederea punerii în circulație a acesteia conștientizând ca aceasta este falsă (art.3 pct.3) din Convenția de la Geneva); importul, exportul, transportul, primirea sau procurarea de monedă falsă cu scopul de a o pune în circulație și știind că este falsă (art.3 alin.(1) lit.c) din Directiva 2014/62/UE).

În acord cu legislația penală a Republicii Moldova, asemenea fapte pot fi încadrate doar ca pregătire la infracțiunea prevăzută la art.236 din Codul penal, pregătire la punerea în circulație a semnelor bănești false. Abordarea normativă actuală este insuficientă din perspectiva prevenirii și combaterii fenomenului falsificării semnelor bănești. Importul, exportul, primirea, păstrarea, transportarea semnelor bănești false în scopul punerii în circulație trebuie privite în calitate de modalități normative de exprimare a faptei prejudiciabile, și pedepsite ca infracțiune consumată, ci nu ca pregătire la infracțiune. Aprecierea acestor acțiuni ca pregătire la infracțiunea prevăzută la art.236 din Codul penal diminuează efectul preventiv al legii penale. Plus la aceasta, în caz de pregătire la săvârșirea unei infracțiuni, așa cum prevede art.81 alin.(2) din Codul penal, mărimea pedepsei nu poate depăși jumătate din maximumul celei mai aspre pedepse prevăzute de articolul corespunzător pentru infracțiunea consumată.

Respectiv, în cazul importului, exportului, primirii, păstrării, transportării semnelor bănești false în scopul punerii în circulație, cele comise trebuie apreciate ca pregătire la infracțiunea prevăzută la art. 236 din Codul penal, făptuitorul riscând o pedeapsă de maximum 5 ani închisoare (în cazul infracțiunii în varianta-tip prevăzută la alin.(1)), cu condiția că infracțiunea nu a fost comisă în stare de recidivă).

Per a contrario, în condițiile modificării legislative propuse prin proiectul de lege, pentru o asemenea faptă persoana ar fi pasibilă de o pedeapsă penală în limitele de la 5 la 12 ani închisoare (pentru infracțiunea prevăzută în varianta-tip de la alin.(1)).

Este incorect și inechitabil ca faptei prejudiciabile concretizate în importul, exportul, primirea, păstrarea, transportarea semnelor bănești false în scopul punerii

acestora în circulație să i se dea apreciere doar ca pregătire la infracțiunea prevăzută la art.236 din Codul penal, iar în cazul fabricării și punerii în circulație a semnelor bănești false – ca infracțiune consumată. Proiectul prevede că art.236 din Codul penal, va sancționa, pe lângă fabricarea și punerea în circulație a semnelor bănești false, și importul, exportul, primirea, păstrarea, transportarea sau expedierea semnelor bănești false în scopul punerii în circulație. Faptele vor fi reunite în cadrul aceluiași alineat, pedeapsa pasibilă de aplicat fiind aceeași, iar instanța de judecată, în funcție de circumstanțele cauzei, va putea individualiza la concret pedeapsa aplicabilă pentru săvârșirea noilor fapte.

Directiva prevede, în calitate de acțiuni prejudiciabile, printre altele, „procurarea” și „primirea” monedei false. Prin proiect se stabilește răspunderea doar pentru „primirea” semnelor bănești false în scopul punerii lor în circulație, nu și pentru procurarea. Aceasta nu înseamnă că procurarea semnelor bănești false în scopul punerii în circulație nu va cădea sub incidența art.236 din Codul penal. „Procurarea” va fi cuprinsă de acțiunea de „primire”. Or, în înțelesul său uzual, „procurarea” este o formă a primirii, *i.e.* a intrării în sfera de stăpânire a făptuitorului a semnelor bănești false. Totodată, având în vedere că Directiva 2014/62/UE stabilește cerințe minime în incriminarea unor fapte, prin proiect s-a decis incriminarea și a „expedierii” semnelor bănești false în scopul punerii lor în circulație, preluându-se modelul incriminator aferent circulației ilegale a drogurilor.

Fapte similare celor propuse a fi reglementate în textul art.236 din Codul penal se regăsesc în legislațiile penale ale statelor membre ale UE, *e.g.*: art.386 din Codul penal al Spaniei,⁸ art.453 din Codul penal al Italiei,⁹ secțiunea 146 din Codul penal al Germaniei,¹⁰ art.442-2 din Codul penal al Franței,¹¹ secțiunea 209 din Codul penal al Regatului Unit al Țărilor de Jos,¹² art.169 din Codul penal al Belgiei,¹³ art.192 din Codul penal al Letoniei,¹⁴ secțiunea 213 din Codul penal al Lituaniei,¹⁵ §334 din Codul penal al Estoniei,¹⁶ art.310 din Codul penal al Poloniei,¹⁷ secțiunea 389 din Codul penal al Ungariei,¹⁸ art.266 din Codul penal al Portugaliei¹⁹.

III. Reglementarea unei forme atenuante a faptei de punere în circulație a semnelor bănești false

Potrivit art.5 alin.(5) din Directiva 2014/62/UE statele membre ar putea să

⁸ Spanish código penal https://www.mjusticia.gob.es/es/AreaTematica/DocumentacionPublicaciones/Documents/Criminal_Code_2016.pdf

⁹ Codice penale Italiano. https://www.gazzettaufficiale.it/dettaglio/codici/codicePenale/453_1_1

¹⁰ German criminal code. https://www.gesetze-im-internet.de/englisch_stgb/englisch_stgb.html

¹¹ Code pénal français. https://www.legifrance.gouv.fr/codes/texte_lc/LEGITEXT000006070719/

¹² The criminal code of the Netherlands. <https://antislaverylaw.ac.uk/wp-content/uploads/2019/08/Netherlands-Criminal-Code.pdf>

¹³ Code pénal belge. https://www.ejustice.just.fgov.be/cgi_loi/article.pl?language=fr&sum_date=&pd_search=1867-06-09&numac_search=1867060850&page=1&lg_txt=F&caller=list&1867060850=6&trier=promulgation&view_numac=2022b30600fx1804032130fr&dt=CODE+PENAL&fr=f&choix1=ET

¹⁵ Criminal code of the Republic of Lithuania. <https://natlex.ilo.org/dyn/natlex2/natlex2/files/download/71900/LTU-71900.pdf>

¹⁶ Criminal code of the Republic of Estonia. <https://www.riigiteataja.ee/en/eli/521082014001/consolide>

¹⁷ Polish criminal code. <https://www.unodc.org/cld/uploads/res/uncac/LegalLibrary/Poland/Laws/Criminal%20Code%20%28Poland%29.pdf>

¹⁸ Criminal code of Hungary. https://thb.kormany.hu/download/a/46/11000/Btk_EN.pdf

¹⁹ Código penal Português. https://perso.unifr.ch/derechopenal/assets/files/legislacion/1_20080626_10.pdf

prevadă pedepse mai blânde, *e.g.* amendă, în cazul în care „moneda falsă a fost primită fără a se cunoaște faptul că este falsă, dar a fost transmisă cunoscându-se acest fapt”.

Ținând cont de gradul redus de pericol social al unei asemenea fapte prejudiciabile, prin proiect se propune reglementarea unei variante atenuante a punerii în circulație a semnelor bănești false. Astfel, modificările propuse se referă la punerea în circulație a semnelor bănești false, de către o persoană care a constatat, ulterior intrării în posesia acesteia, că sunt false. Totodată, pentru săvârșirea unei asemenea fapte tratamentul sancționator va fi unul mai blând, și anume: persoana fizică va risca o pedeapsă alternativă, fie amendă în mărime de la 1000 la 1500 unități convenționale, fie închisoare de la 1 la 5 ani, iar persoana juridică va fi pasibilă de amendă în mărime de la 5000 la 10000 unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate.

Și în legislația unor state străine o asemenea faptă este tratată mult mai blând. Astfel, a atare faptă, în formă atenuantă, este prevăzută la: art.386 alin.(3) din Codul penal al Spaniei,²⁰ art.457 din Codul penal al Italiei,²¹ art.442-7 din Codul penal al Franței,²² art.169 din Codul penal al Belgiei,²³ art.265 alin.(2) din Codul penal al Portugaliei,²⁴ art.313 din Codul penal al României²⁵.

IV. Reglementarea răspunderii pentru fapta de păstrare a instrumentelor în scopul fabricării semnelor bănești false

În cadrul unui nou articol din Codul penal – 236¹ –se propune incriminarea răspunderii penale în cazul : „producerii, importului, exportului, primirii, păstrării sau transmiterii, în scopul fabricării semnelor bănești false, de instrumente, obiecte, programe de calculator, date informatice și orice alt mijloc adaptat pentru fabricarea semnelor bănești false, elemente de securitate, precum holograme, filigrane sau alte elemente ale semnelor bănești care servesc la protecția împotriva falsificării”.

Norma își are corespondentul în art.3 alin.(1) lit.d) din Directiva 2014/62/UE. Un conținut similar îl are textul normei de la alin.(5) art.3 din Convenția de la Geneva. O faptă similară este prevăzută în legislația statelor europene (*e.g.* secțiunea 149 din Codul penal al Germaniei,²⁶ art.442-5 din Codul penal al Franței,²⁷ secțiunea 214 din Codul penal al Regatului Unit al Țărilor de Jos,²⁸ art.314 din Codul penal al

²⁰ Spanish código penal https://www.mjusticia.gob.es/AreaTematica/DocumentacionPublicaciones/Documents/Criminal_Code_2016.pdf

²¹ Codice penale Italiano. https://www.gazzettaufficiale.it/dettaglio/codici/codicePenale/453_1_1

²² Code pénal français. https://www.legifrance.gouv.fr/codes/texte_lc/LEGITEXT000006070719/

²³ Code pénal belge. https://www.ejustice.just.fgov.be/cgi_loi/article.pl?language=fr&sum_date=&pd_search=1867-06-09&numac_search=1867060850&page=1&lg_txt=F&caller=list&1867060850=6&trier=promulgation&view_numac=2022b30600fx1804032130fr&dt=CODE+PENAL&fr=f&choix1=ET

²⁴ Código penal Português. https://perso.unifr.ch/derechopenal/assets/files/legislacion/1_20080626_10.pdf

²⁵ Codul penal al României. <https://lege5.ro/Gratuit/gezdmnrzgi/infractiuni-de-fals-codul-penal?dp=gqytsojvguzdk>

²⁶ German criminal code. https://www.gesetze-im-internet.de/englisch_stgb/englisch_stgb.html

²⁷ Code pénal français. https://www.legifrance.gouv.fr/codes/texte_lc/LEGITEXT000006070719/

²⁸ The criminal code of the Netherlands. <https://antislaverylaw.ac.uk/wp-content/uploads/2019/08/Netherlands-Criminal-Code.pdf>

României,²⁹ §340 din Codul penal al Estoniei,³⁰ alin.(4) art.310 din Codul penal al Poloniei,³¹ secțiunea 390 din Codul penal al Ungariei,³² §149 din Codul penal al Austriei,³³ secțiunea 236 din Codul penal al Cehiei).³⁴

Potrivit recitalului 10 din Directiva 2014/62/UE „activitățile pregătitoare importante ale acestor infracțiuni, de exemplu producerea de instrumente și componente în vederea falsificării, ar trebui sancționate **independent**”.

În acord cu legislația Republicii Moldova, actualmente, asemenea fapte nu pot fi încadrate independent, *i.e.* în textul unei norme special create pentru a pedepsi manipularea cu instrumente în vederea fabricării semnelor bănești false. În prezența unor probe din care să rezulte scopul fabricării semnelor bănești false, păstrarea, producerea, transportarea etc. a unor asemenea instrumente și materiale poate fi apreciată doar ca pregătire la infracțiunea prevăzută la art.236 din Codul penal, *i.e.* pregătire la fabricarea semnelor bănești false.

Pentru o ocrotire mult mai eficientă a semnelor bănești împotriva acțiunilor de falsificare, dar și pentru a preveni și combate mult mai eficient acest flagel, se impune ca acțiunile de pregătire a fabricării semnelor bănești false, sub forma producerii, păstrării etc. de instrumente și materiale, să fie incriminate independent, în textul unei norme distincte, sub forma unui fapt consumat; or, la moment, acestea pot fi privite doar sub forma unui fapt de pregătire la infracțiune.

La alin.(2) este prevăzută o circumstanță menită să agraveze răspunderea penală, și anume, atunci când infracțiunea este comisă de un grup criminal organizat sau de o organizație criminală sau în favoarea unui grup criminal organizat sau a unei organizații criminale.

În ceea ce privește tratamentul sancționator, pedepsele propuse la art.236¹ din Codul penal, sunt mai blânde comparativ cu pedepsele prevăzute la art.236 din Codul penal, fapt desprins din gradul de pericol social diferit al celor două infracțiuni.

Astfel, respectivele pedepse răspund regulii potrivit căreia acestea trebuie să fie eficiente, proporționale și disuasive.

V. Incriminarea faptei de fabricare sau punere în circulație a semnelor bănești cu încălcarea regimului de emitere

Potrivit art.3 alin.(2) din Directiva 2014/62/UE „Statele membre iau măsurile necesare pentru a se asigura că faptele menționate la alineatul (1) literele (a), (b) și (c) sunt incriminate și în ceea ce privește bancnotele sau monedele **care sunt sau au fost fabricate prin utilizarea de instalații sau materiale legale fără respectarea drepturilor sau a condițiilor în care autoritățile competente pot emite bancnote sau monede**”.

²⁹ Codul penal al României. <https://lege5.ro/Gratuit/gezdmnrzgi/infracțiuni-de-fals-codul-penal?dp=gqytsojvguzdk>

³⁰ Criminal code of the Republic of Estonia. <https://www.riigiteataja.ee/en/eli/521082014001/consolide>

³¹ Polish criminal code. <https://www.unodc.org/cld/uploads/res/uncac/LegalLibrary/Poland/Laws/Criminal%20Code%20%28Poland%29.pdf>

³² Criminal code of Hungary. https://thb.kormany.hu/download/a/46/11000/Btk_EN.pdf

³³ Austrian criminal code. <https://policehumanrightsresources.org/content/uploads/2016/08/Criminal-Code-Austria-1998.pdf?x19059>

³⁴ Criminal code of the Czech Republic. <https://antislaverylaw.ac.uk/wp-content/uploads/2019/08/Czech-Republic-Criminal-Code.pdf>

Această formă a ilicitului penal aferent protecției semnelor bănești este descrisă la recitalul 11 din Directiva 2014/62/UE: „Utilizarea abuzivă a instalațiilor sau a materialelor legale ale unor imprimării sau monetării autorizate pentru producerea de bancnote și monede neautorizate în scopuri frauduloase ar trebui să fie de asemenea incriminată. O astfel de utilizare abuzivă include situația în care o bancă centrală națională, o monetărie sau o altă entitate autorizată produce bancnote sau monede care depășesc cota autorizată de Banca Centrală Europeană („BCE”). Utilizarea abuzivă include, de asemenea, situațiile în care un angajat al unei imprimării sau monetării autorizate utilizează în mod abuziv infrastructura în scopuri proprii. Aceste fapte ar trebui să fie incriminate chiar dacă nu s-au depășit cantitățile autorizate, deoarece, după punerea lor în circulație, bancnotele și monedele produse nu ar putea fi deosebite de cele autorizate”.

În legislația penală a Republicii Moldova o asemenea faptă nu este reglementată. Pentru a înlătura acest vid legislativ, dar și pentru o mai bună protecție a semnelor bănești desprinse din felul în care sunt emise și puse în circulație semnele bănești, apare necesitatea incriminării în textul legii penale moldave a faptei de fabricare sau punere în circulație a semnelor bănești cu încălcarea regimului de emiter.

În legislația unor state europene asemenea faptă prejudiciabilă este consacrată în textul legii penale. Astfel, conform art.387 din Codul penal al Spaniei³⁵ „se consideră, de asemenea, monedă falsificată cea care, deși este fabricată în spații legale și cu materiale legale, este fabricată prin încălcarea cu bună știință a condițiilor de emisiune impuse de autoritatea competentă sau atunci când este emisă fără ordinul corespunzător”. Similar, art.442-1 din Codul penal al Franței³⁶ prevede: „Aceleași pedepse se aplică fabricării monedelor și bancnotelor menționate la paragraful precedent, atunci când este efectuată utilizând instalații sau echipamente autorizate destinate acestui scop, cu încălcarea condițiilor stabilite de instituțiile autorizate să emită aceste instrumente monetare și fără consimțământul acestor instituții”. Și norma de la alin.(4) secțiunea 213 din Codul penal al Lituaniei³⁷ stabilește următoarele: „Persoana care, având dreptul de a produce bani reali, dar cu încălcarea procedurii stabilite sau a condițiilor de producere a banilor, a produs bani aflați în circulație sau aprobați oficial, dar care nu au fost încă puși în circulație în Lituania sau în alt stat [...]”.

Spre deosebire de infracțiunile de fabricare și punere în circulație a semnelor bănești false, dar și a primirii, păstrării, exportului, importului etc. de atare obiecte în scopul punerii în circulație, infracțiunea de fabricare sau punere în circulație a semnelor bănești cu încălcarea regimului de emiter presupune prezența, în calitate de obiect material al infracțiunii, de semne bănești autentice.

În cazul acestei infracțiuni ilicitul penal se exprimă în „încălcarea condițiilor de

³⁵ Spanish código penal

https://www.mjusticia.gob.es/es/AreaTematica/DocumentacionPublicaciones/Documents/Criminal_Code_2016.pdf

³⁶ Code pénal français. https://www.legifrance.gouv.fr/codes/texte_lc/LEGITEXT000006070719/

³⁷ Criminal code of the Republic of Lithuania. <https://natlex.ilo.org/dyn/natlex2/natlex2/files/download/71900/LTU-71900.pdf>

emitere a semnelor bănești autentice stabilite de autoritatea competentă sau emiterea lor fără acordul autorității competente”. Fabricarea semnelor bănești este realizată prin folosirea de instalații sau materiale legale, *i.e.* destinate acestui scop, dar cu încălcarea anumitor condiții de emitere a respectivelor semne bănești.

Nu doar fabricarea semnelor bănești autentice prin folosirea instalațiilor și materialelor legale, dar prin desconsiderarea condițiilor de emitere a acestora este pasibilă de pedeapsă penală. Textul Directivei 2014/62/UE prevede că și punerea în circulație a unor asemenea semne bănești, inclusiv importul, exportul, transportarea, procurarea și primirea lor în scopul punerii în circulație, să constituie ilicit penal.

Norma propusă spre reglementare vizează atât semnele bănești aflate în circulație oficială, cât și cele care nu au fost încă puse în circulație oficială, deși sunt destinate a fi puse în circulație ca mijloc legal de plată. Acest fapt este desprins, inclusiv din interpretarea sistematică a alin.(2) și (3) de la art.3 din Directiva 2014/62/UE.

La alin.(2) art.236² sunt prevăzute două circumstanțe agravante: atunci când infracțiunea este săvârșită de către un grup criminal organizat sau organizație criminală ori în favoarea acestora, sau când aceasta este săvârșită în proporții deosebit de mari.

VI. Tratamentul sancționator a infracțiunilor prevăzute la art. 236-236² CP

Per general, infracțiunile aferent falsificării semnelor bănești false, dar și de fabricare sau punere în circulație a semnelor bănești cu încălcarea regimului de emitere, sunt săvârșite din interes material. Din acest considerent, pentru a asigura caracterul eficace și disuasiv al pedepsei, proiectul prevede ca, în cazul persoanei fizice, pe lângă pedeapsa cu închisoarea pasibilă de aplicat, să fie prevăzută și pedeapsa complementară sub forma amenzii. În același timp, pedeapsa complementară sub forma amenzii va fi una *obligatorie* alături de pedeapsa principală sub forma închisorii. Caracterul obligatoriu al pedepsei complementare este dictat de necesitatea perceperii pedepsei pecuniare de către făptuitor, în condițiile în care, interesul material, de regulă, este motivul determinant în săvârșirea acestor infracțiuni, respectiv, doar așa poate fi atins scopul prevenției speciale al pedepsei penale aplicate. În același spirit, potrivit proiectului, se propune majorarea limitelor pedepsei sub forma amenzii pasibile de aplicat persoanei juridice. De asemenea, se propune instituirea pedepsei sub forma lichidării persoanei juridice pentru anumite fapte ilicite aferente falsificării și fabricării sau punerii în circulație a semnelor bănești cu încălcarea regimului de emitere.

La moment, o atare pedeapsă este prevăzută doar pentru forma agravată a infracțiunii prevăzute la art.236 din Codul penal.

În corespundere cu recitalul 15 din Directiva 2014/62/UE „Falsificarea monedei este, în mod tradițional, o infracțiune supusă unor sancțiuni aspre în statele membre.

Aceasta se datorează gravității și impactului infracțiunii asupra cetățenilor și agenților economici, precum și necesității de a asigura încrederea cetățenilor și agenților economici în autenticitatea euro și a altor monede”. Tocmai de aceea, s-a optat pentru instituirea unor pedepse complementare obligatorii la pedeapsa principală.

Totodată, în ceea ce privește pedeapsa cu închisoarea, textul art.236 din Codul penal, dar și a noilor articole propuse prin proiect, prevăd sancțiuni mult mai severe din perspectiva limitelor minime și maxime stabilite în textul normei, comparativ cu standardul instituit de Directiva 2014/62/UE.

Totuși, în ceea ce privește sancțiunea sub forma închisorii prevăzute pentru infracțiunea de la alin.(1) art.236 din Codul penal, s-a optat pentru majorarea limitei maxime de la 10 la 12 ani închisoare. Or, potrivit art.5 alin.(3) din Directiva 2014/62/UE „Statele membre iau măsurile necesare pentru a garanta că infracțiunile prevăzute la articolul 3 alineatul (1) litera (a) și la articolul 3 alineatul 3, implicând fapte menționate la articolul 3 alineatul (1) litera (a), sunt pasibile de o pedeapsă maximă de privare de libertate **de cel puțin opt ani**”. În același timp, conform art.4 alin.(2) din Directivă, „Statele membre iau măsurile necesare pentru a se asigura că **tentativa de a comite o infracțiune menționată la articolul 3 alineatul (1) litera (a), (b) sau (c) sau la articolul 3 alineatul (2) sau (3), implicând fapte menționate la articolul 3 alineatul (1) litera (a), (b) și (c), este incriminată**”. Potrivit art.81 alin.(3) din Codul penal, „**Mărimea pedepsei pentru tentativă de infracțiune ce nu constituie o recidivă nu poate depăși trei pătrimi din maximul celei mai aspre pedepse** prevăzute la articolul corespunzător din partea specială a prezentului cod pentru infracțiunea consumată”. În aceste condiții, trei pătrimi din 10 ani închisoare (limita maximă la moment pentru infracțiunea prevăzută la art.236 alin.(1) din Codul penal) este sub limita minimă de 8 ani cerută de Directiva 2014/62/UE. De aceea, s-a recurs la majorarea limitei maxime a pedepsei cu închisoarea pentru infracțiunea prevăzută la art.236 alin.(1) din Codul penal. Subsecvent, pentru o proporționare corectă a pedepsei cu închisoarea, s-a decis majorarea limitei minime a pedepsei cu închisoarea pentru aceeași infracțiune săvârșită în formă agravată (alin.(2) art.236 din Codul penal).

Modificările propuse la Codul de procedură penală

(transpunerea art. 10 din Directiva 2014/62/ UE

și art. 2 din Decizia Consiliului din 6 decembrie 2001)

Examinarea tehnică a bancnotelor și a monedelor suspecte a fi false

Modificările propuse la Codul de procedură penală urmăresc transpunerea prevederilor art. 10 din Directiva 2014/62/UE, precum și ale art. 2 din Decizia-cadru a Consiliului din 6 decembrie 2001, care impun statelor membre instituirea unor mecanisme eficiente de analiză, identificare și detectare altor falsuri a monedei.

În acest sens, este propusă instituirea unei proceduri speciale de examinare tehnică a semnelor bănești, realizată de structuri specializate din cadrul Băncii

Naționale a Moldovei, desemnate în calitate de centru național de analiză. Aceste structuri vor avea rolul de a efectua o examinare tehnică rapidă și specializată a semnelor bănești suspecte, în scopul identificării elementelor de falsificare, al stabilirii caracteristicilor tehnice ale bancnotelor și al analizării elementelor de securitate, al identificării altor falsuri similare, precum și al colectării de date statistice privind tipologiile de fals. În practică, această etapă are caracter preliminar și operativ, fiind destinată să sprijine organul de urmărire penală în aprecierea inițială a autenticității semnelor bănești. Raportul de examinare tehnică nu are natura juridică a unei expertize judiciare, ci constituie o concluzie tehnică preliminară, care poate orienta ancheta penală. În situația în care concluziile raportului sunt neclare, incomplete sau insuficient motivate, se dispune efectuarea unei expertize judiciare, în condițiile Codului de procedură penală.

Altfel spus, semnele bănești suspecte a fi false, care vor fi ridicate în cadrul procesului penal, vor fi transmise către centrul național de analiză desemnat pentru examinare tehnică, în scopul identificării falsurilor și detectării altor falsuri similare. Centrele de analiză desemnate (a bancnotelor și a monedelor) urmează a fi create în cadrul BNM. Semnele bănești suspecte de fals trebuie analizate rapid de către anumite centre specializate. Procedurile penale nu trebuie să blocheze analiza tehnică a falsurilor. Totodată, transmiterea semnelor bănești către centrul de analiză asigură o abordare unitară și centralizată a fenomenului falsificării, permițând corelarea informațiilor tehnice și identificarea eventualelor rețele sau tipare de falsificare la nivel național și internațional. În ceea ce privește regimul corpurilor delictive, se menține regula potrivit căreia semnele bănești suspecte sau falsificate rămân atașate cauzei penale pe durata procesului, dacă se impune administrarea completă a probelor. După rămânerea definitivă a hotărârii judecătorești, acestea sunt transmise centrului național de analiză, în scopul analizelor comparative, al consolidării bazei de date privind falsurile de monedă ș.a. Prevederile propuse la art. 144¹-142³ din CPP, asigură transpunerea art.10 din Directiva 2014/62/UE care prevede că „Statele membre garantează că, în timpul procedurilor penale, examinarea, de către centrul național de analiză și centrul național de analiză a monedelor, a bancnotelor și a monedelor euro suspectate de a fi false, în scopul analizării, identificării și detectării altor falsuri este permisă fără întârziere. Autoritățile competente transmit eşantioanele necesare fără întârziere și, cel târziu, imediat ce a fost pronunțată hotărârea finală în cadrul procedurii penale”.

Semnele bănești urmează a fi transmise fără întârziere sau, în cazul în care acest lucru nu a fost posibil, cel târziu după pronunțarea unei hotărâri definitive în cadrul procesului penal, Centrului național de analiză în scopul:

- a) **analizei tehnice și completarea bazei de date.** Centrele specializate identifică tipul de fals, îl compară cu alte falsuri și introduc rezultatele în baza de date internaționale.
- b) **descoperirea altor infracțiuni.** Un fals dintr-un dosar penal poate face

legătura cu alte cazuri, sau poate indica despre existența unei rețele mai mari și, în cele din urmă poate contribui la identificarea altor persoane implicate în săvârșirea unor astfel de fapte ilicite.

c) **revenție.** Analiza de către un centru specializat permite îmbunătățirea metodelor de detectare a falsului; informarea băncilor și a autorităților; stoparea circulației altor semne bănești false.

d) **cooperare internațională.** Rezultatele examinării tehnice sunt transmise către organisme internaționale (Europol) sau către alte state.

Așadar, transmiterea eșantioanelor după finalizarea procesului penal are scopul de a permite analiza tehnică și valorificarea informațională a acestora, în vederea identificării altor falsuri, a depistării rețelelor infracționale și a prevenirii unor fapte similare, chiar dacă utilitatea lor probatorie în cauza respectivă a încetat.

Textul Directivei cere ca eșantioanele să fie transmise fără întârziere către centrul național de analiză. Aceasta este regula. Totuși, ca și excepție, dacă acest lucru nu a fost posibil, transmiterea acestora urmează a fi realizată nu mai târziu de pronunțarea unei hotărâri definitive în cadrul procesului penal. Or, în unele cazuri, pot exista anumite constrângeri procedurale când semnele bănești false, în calitate de probe, trebuie păstrate la dosar. Deci, regula transmiterii fără întârziere este temperată de necesitatea respectării cerințelor procesului penal și a dreptului la un proces echitabil, motiv pentru care este permisă amânarea transmiterii semnelor bănești, instituindu-se însă un termen limită imperativ pentru a preveni omisiunea transmiterii și anume: imediat după pronunțarea unei hotărâri definitive în cadrul procesului penal.

În același timp, se stabilește că examinarea tehnică a semnelor bănești suspecte a fi false are caracter auxiliar, operativ, neaducând atingere integrității mijloacelor materiale de probă. Deci, examinarea tehnică nu determină distrugerea, modificarea sau compromiterea probei, și nu ține loc de expertiza oficială dispusă în cadrul procesului penal. Scopul examinării tehnice rezidă în identificarea rapidă a falsului, comparația acestuia, prevenție, dar și utilizare operativă (pentru poliție, baze de date). Aceasta însă, nu substituie eventuala expertiză judiciară dispusă în dosarul penal.

De asemenea, norma de la art.3 din Decizia Consiliului 2001/887/JAI prevede că „Statele membre urmăresc comunicarea către Europol, în conformitate cu articolul 2, a rezultatelor expertizelor efectuate de CNA și CNAM, în conformitate cu Convenția Europol”. Cu alte cuvinte, standardul european impune nu doar instituirea unor structuri naționale specializate în examinarea tehnică a semnelor bănești suspecte de falsificare, ci și integrarea acestora într-un circuit informațional european, prin comunicarea sistematică a datelor relevante către Europol.

În vederea realizării acestor exigențe, proiectul instituie un mecanism instituțional clar, bazat pe delimitarea competențelor între autoritățile naționale. Astfel, structurile responsabile de examinarea tehnică a semnelor bănești vor fi instituite în cadrul Băncii Naționale a Moldovei, care va avea rolul de centru național

de analiză, responsabil de identificarea falsurilor, analiza caracteristicilor tehnice și centralizarea datelor privind falsificarea monedei.

Complementar, Ministerul Afacerilor Interne urmează să instituie o structură specializată, cu rol de birou național central, responsabilă de transmiterea rezultatelor examinării tehnice către Europol. Această cooperare se va realiza în temeiul cadrului juridic existent, în special al Acordului privind cooperarea operațională și strategică între Republica Moldova și Oficiul European de Poliție (Europol), încheiat la 18 decembrie 2024, precum și în concordanță cu obligațiile asumate prin Convenția internațională privind stoparea falsificării de monedă (Geneva, 20 aprilie 1929) și Acordul de cooperare dintre Republica Moldova și Eurojust din 19 iunie 2014.

În acest context, dispozițiile finale ale proiectului de lege instituie obligații concrete pentru autoritățile competente, în vederea asigurării funcționalității mecanismului propus până la intrarea în vigoare a noilor reglementări. Astfel, Banca Națională a Moldovei va avea sarcina de a crea și organiza structurile responsabile de analiza semnelor bănești suspecte de falsificare și de monitorizarea fenomenului falsurilor, inclusiv prin aprobarea regulamentelor de organizare și funcționare. Totodată, Ministerul Afacerilor Interne va institui și va asigura funcționarea unei structuri specializate pentru transmiterea rezultatelor examinării tehnice către Europol, inclusiv prin elaborarea cadrului normativ intern necesar.

Prin instituirea acestui mecanism, se asigură nu doar conformarea la standardele europene în materie, ci și crearea unui sistem eficient de cooperare internațională, capabil să contribuie la prevenirea și combaterea fenomenului falsificării semnelor bănești, prin schimb rapid de informații, identificarea tiparelor de fals și corelarea cazurilor la nivel european.

Referitor la termenul de intrare în vigoare, proiectul derogă de la termenul general de o lună prevăzut de art. 56 alin. (1) din Legea nr. 100/2017, stabilind un termen de 3 luni. Această opțiune este determinată de necesitatea obiectivă pentru cetății și alte autorități de aplicare a legii să se familiarizeze cu noile dispoziții.

3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare

În vederea atingerii obiectivului trasat, opțiuni alternative nu au fost identificate.

4. Analiza impactului de reglementare

4.1. Impactul asupra sectorului public

Implementarea proiectului va avea un impact semnificativ asupra sectorului public, în special la nivel instituțional și operațional. Banca Națională a Moldovei va institui și va asigura funcționarea centrelor naționale de analiză a semnelor bănești, responsabile de examinarea tehnică, colectarea și centralizarea datelor privind falsurile. Totodată, Ministerul Afacerilor Interne va crea o structură specializată (birou național central) pentru transmiterea rezultatelor examinărilor către Europol, consolidând astfel cooperarea internațională.

Pentru organele de urmărire penală, procuratură și instanțele de judecată, proiectul introduce procedura examinării tehnice a semnelor bănești, ceea ce va contribui la eficientizarea investigării cauzelor și la îmbunătățirea probatoriului. De asemenea, se va asigura integrarea Republicii Moldova în circuitul informațional european privind falsificarea monedei.

4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative

În ceea ce privește **Banca Națională a Moldovei**, crearea și funcționarea structurilor specializate – centrele naționale de analiză a semnelor bănești – nu implică un impact asupra bugetului public național, întrucât aceste cheltuieli vor fi acoperite din bugetul propriu al BNM. În considerarea statutului instituțional al BNM și a atribuțiilor sale în domeniul emiterii și protecției monedei, instituirea acestor structuri reprezintă o extindere firească a competențelor sale, care poate fi realizată prin valorificarea resurselor existente și, după caz, prin alocări interne suplimentare. Astfel, nu este necesară identificarea unor surse bugetare suplimentare din bugetul de stat.

În mod similar, **Ministerul Afacerilor Interne** va asigura instituirea și funcționarea unei structuri specializate, responsabilă de transmiterea rezultatelor examinărilor tehnice către Europol, precum și de cooperarea și schimbul de informații cu Centrele naționale de analiză a bancnotelor și monedelor, inclusiv Centrul de monitorizare a falsurilor, subdiviziunile Inspectoratul General al Poliției, oficiile naționale centrale ale altor state, Interpol și alte autorități competente. Totodată, această structură va asigura centralizarea, la nivel național, a informațiilor necesare facilitării și coordonării activităților de prevenire și investigare a infracțiunilor de falsificare a însemnelor monetare depistate pe teritoriul Republicii Moldova.

Cheltuielile aferente instituirii și funcționării structurii respective vor fi acoperite din mijloacele financiare disponibile în bugetul Ministerului Afacerilor Interne, fără a fi necesară alocarea unor resurse suplimentare din bugetul de stat.

4.3. Impactul asupra sectorului privat

Nu este aplicabil.

4.4. Impactul social

Nu este aplicabil.

4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal

Implementarea modificărilor propuse implică prelucrarea datelor cu caracter personal, în special în contextul instituirii, în cadrul Ministerului Afacerilor Interne, a unei structuri specializate (birou național central) responsabilă de cooperarea cu Europol și de transmiterea informațiilor relevante privind infracțiunile de falsificare a semnelor bănești. În conformitate cu standardele europene, inclusiv obligațiile prevăzute de Decizia Consiliului 2001/887/JAI, statele trebuie să asigure comunicarea către Europol a informațiilor centralizate privind investigațiile în

materie de falsificare a monedei. Aceste informații includ, în mod necesar, date cu caracter personal, precum datele de identificare ale persoanelor vizate, natura infracțiunilor, circumstanțele descoperirii acestora, contextul confiscării și eventualele legături cu alte cauze.

În acest sens, regulamentul de organizare și funcționare al structurii specializate din cadrul Ministerului Afacerilor Interne va transpune aceste cerințe și va stabili mecanisme clare privind colectarea, prelucrarea și transmiterea datelor către Europol și, după caz, către Eurojust, în conformitate cu angajamentele internaționale ale Republicii Moldova.

Prelucrarea datelor cu caracter personal se va realiza cu respectarea principiilor legalității, necesității și proporționalității, fiind limitată strict la scopul prevenirii și combaterii infracțiunilor de falsificare a semnelor bănești. Totodată, vor fi aplicate garanțiile prevăzute de legislația națională în materie de protecție a datelor, inclusiv măsuri tehnice și organizatorice adecvate pentru asigurarea securității și confidențialității acestora.

4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen

Nu este aplicabil.

4.5. Impactul asupra mediului

Nu este aplicabil.

4.6. Alte impacturi și informații relevante

Nu este aplicabil.

5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE

5.1. Măsuri normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională

Prezentul proiect de lege realizează transpunerea art. 2 lit. a); art. 3 (1) lit.a), b) c) și d) (ii) și (ii), (2) și (3); art. 5 (1), (2), (3), (4) și (5); art. 6 (1); art. 7, art. 9 și art. 10 din Directiva 2014/62/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 15 mai 2014 privind protecția prin măsuri de drept penal a monedei euro și a altor monede împotriva falsificării și de înlocuire a Deciziei-cadru 2000/383/JAI a Consiliului, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L151/1 din 21 mai 2014, dar și a art. 2 din Decizia Consiliului din 06 decembrie 2001 privind protecția monedei euro împotriva falsificării (2001/887/JAI).

Obiectivul Directivei 2014/62/UE constă în cea mai mare parte, în asigurarea unei protecții mult mai eficiente a monedei euro, pe de o parte, dar și a celorlalte tipuri de monede, pe de altă parte, prin stabilirea unor norme minime privind definiția infracțiunilor și sancțiunile în domeniul falsificării euro și a altor monede.

Deși în Codul penal al Republicii Moldova există prevederi care să stabilească răspunderea pentru falsificarea și punerea în circulație a semnelor bănești false, totuși,

cadrul incriminator existent în mod fragmentar oferă protecția cuvenită.

De asemenea, prin reglementările Directivei 2014/62/UE și a Deciziei Consiliului 2001/887/JAI se urmărește consolidarea luptei împotriva infracțiunilor ce vizează încrederea publicului în autenticitatea semnelor bănești, inclusiv printr-o cooperare mult mai bună între statele membre ale Uniunii Europene și îmbunătățirea schimbului rapid de informații privind cazurile de falsificare a monedei.

Gradul de transpunere al actelor este prezentat în tabelele de concordanță, anexate la prezentul proiect de lege.

5.2. Măsuri normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE

Conform art.4 alin.(1) din Decizia Consiliului 2001/887/JAI „Statele membre asigură comunicarea către Europol de către **oficiile centrale naționale menționate la articolul 12 din Convenția de la Geneva**, în conformitate cu Convenția Europol, a informațiilor centralizate despre cercetărilor referitoare la falsificare și la infracțiunile legate de falsificarea monedei euro, inclusiv informațiile primite de la statele terțe. Statele membre și Europol cooperează pentru stabilirea informațiilor care trebuie comunicate. Aceste informații cuprind cel puțin datele de identificare ale persoanelor respective, natura infracțiunilor, circumstanțele descoperirii infracțiunilor, contextul confiscării și legăturile cu alte cauze”.

La data de 19 decembrie 2024 de către Parlamentul Republicii Moldova a fost adoptată Legea nr. 307 pentru aderarea Republicii Moldova la Convenția Internațională privind Stoparea Falsificării de Monedă, semnată la Geneva la 20 aprilie 1929.

Potrivit art.2 din lege „Guvernul și alte instituții ale statului vor întreprinde măsurile necesare pentru realizarea prevederilor convenției menționate”.

În acest sens, având în vedere angajamentele asumate, Ministerul Afacerilor Interne este responsabil de înființarea și funcționarea unei structuri specializate responsabile pentru combaterea falsificării monedei, care va asigura colaborarea și schimbul de informații cu Centrele naționale de analiză a bancnotelor și monedelor, inclusiv Centrul de monitorizare a falsurilor, subdiviziunile Inspectoratului General al Poliției, oficiile naționale centrale din alte țări, Europol și Interpol etc., inclusiv centralizarea la nivel național, a informațiilor care urmează să faciliteze/coordoneze prevenirea, desfășurarea investigațiilor penale în cazurile de falsificare a însemnelor monetare depistate pe teritoriul Republicii Moldova.

Regulile de comunicare a informațiilor centralizate despre cercetărilor referitoare la falsificare și la infracțiunile legate de falsificarea monedei euro către Europol de către oficiul central național, în sensul Convenției de la Geneva, urmează să facă obiectul de reglementare a unui al proiect de act normativ.

Plus la aceasta, pentru a conferi viabilitate normei potrivit căreia semnele bănești suspecte a fi false, ridicate în cadrul procesului penal, se transmit centrului național de analiză desemnat pentru examinare tehnică, în scopul identificării

falsurilor și detectării altor falsuri similare, urmează a fi adoptat cadrul normativ prin care să se creeze centrele naționale de analiză a monedelor și bancnotelor false.

În acest sens, la 17 iulie 2025, în cadrul ședinței Grupului de lucru 32 „Control financiar”, a fost aprobat Conceptul cu privire la desemnarea Centrelor naționale de analiză a bancnotelor și monedelor suspecte de a fi false, inclusiv a Centrului de monitorizare a falsurilor. Conform Conceptului aprobat, aceste centre urmează a fi create în cadrul BNM, până la aderarea UE.

6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ

În scopul respectării prevederilor *Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional*, pe pagina web oficială a Ministerului Justiției www.justice.gov.md, la compartimentul *Transparența decizională*, a fost plasat anunțul privind inițierea procesului de elaborare a prezentului proiect, care poate fi accesat [aici](#).

Totodată, în scopul respectării prevederilor Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, același anunț de inițiere se regăsește și pe platforma guvernamentală particip.gov.md.

Proiectul urmează a fi publicat pentru consultări publice, urmând ca toate avizele din partea societății civile, mediului academic și instituțiilor vizate să fie încorporate conform rigorilor transparenței decizionale.

7. Concluziile expertizelor

Proiectul urmează a fi supus expertizei anticorupție și de compatibilitate, iar constatările acestora vor fi incluse după recepționarea expertizelor.

8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent

Proiectul presupune modificarea și completarea cadrului normativ aferent creării centrelor naționale de analiză a bancnotelor și monedelor suspecte de falsificare, instituirii biroului național central de comunicare, precum și reglementării mecanismelor de transmitere către Europol a informațiilor centralizate privind cercetările referitoare la falsificare și la infracțiunile conexe falsificării monedei euro, prin intermediul oficiului central național.

În acest sens, dispozițiile finale ale proiectului stabilesc obligații concrete pentru autoritățile competente. Astfel, până la data aderării Republicii Moldova la Uniunea Europeană, Banca Națională a Moldovei va institui și va asigura funcționarea unor structuri responsabile de analiza semnelor bănești suspecte de falsificare și de monitorizarea fenomenului falsurilor, inclusiv prin aprobarea regulamentelor de organizare și funcționare ale acestora.

Totodată, Ministerul Afacerilor Interne va institui și va asigura funcționarea unei structuri specializate, responsabilă de transmiterea rezultatelor examinării tehnice a semnelor bănești suspecte de falsificare către Europol, inclusiv prin elaborarea și aprobarea regulamentului de organizare și funcționare a acesteia.

9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ

Implementarea prevederilor proiectului implică: a) crearea Centrelor naționale de analiză a bancnotelor și a monedelor suspecte a fi false în cadrul BNM; b) crearea efectivă a unei structuri responsabile, care va asigura colaborarea și schimbul de informații cu Centrele naționale de analiză a bancnotelor și monedelor, inclusiv Centrul de monitorizare a falsurilor, subdiviziunile Inspectoratului General al Poliției, oficiile naționale centrale din alte țări, Europol și Interpol etc., inclusiv centralizarea la nivel național, a informațiilor care urmează să faciliteze/coordoneze prevenirea, desfășurarea investigațiilor penale în cazurile de falsificare a însemnelor monetare depistate pe teritoriul Republicii Moldova.

În ansamblu, măsurile au caracter tranzitoriu și organizatoric, fiind orientate spre asigurarea unei implementări coerente și eficiente a noilor reglementări.

Secretar de stat

Lilian APOSTOL